

Kärntõvekindlate õunasortide minevik, olevik ja tulevik

Matis Moks

25.08.2022

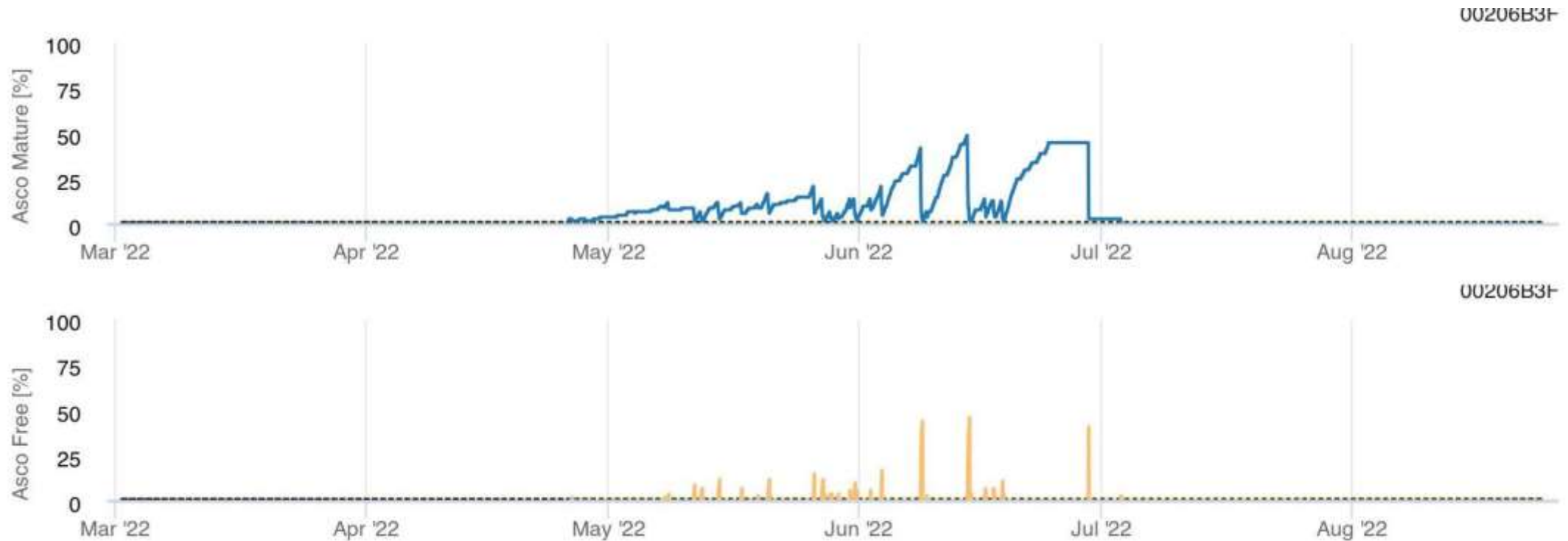

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Õunapu kârntõbi *Venturia inaequalis*

Õunapu kârntõbi *Venturia inaequalis* (askosporide nakkus 2022 Pollis)

Kärntõve kindlus

1819 Esimene kirjalik mäрге kärntõvest

1945 Prude, Rutgers, Illinoi ülikoolide aretusprogramm haiguskindlate sortide aretamiseks

1970 esimene aretatud kärntõve kindle sort Prima

1999 Polli Aiandusuuringute keskus teadlik kärntõvekindlate sortide aretus

Kärntõve kindlus

Teada on 20 kärntõvekindluse geeni

Sort/Liik	Vana süstemaatika	Uus süstemaatika
TSR34T15	Vh2	Rvi2
g-AR2T196	Vm	Rvi5
Pricilla	Vf	Rvi6
A 723-6	Va	Rvi10
<i>M. baccata jackii</i>	Vb	Rvi11

Teada 8 erinevat kärntõve rassi

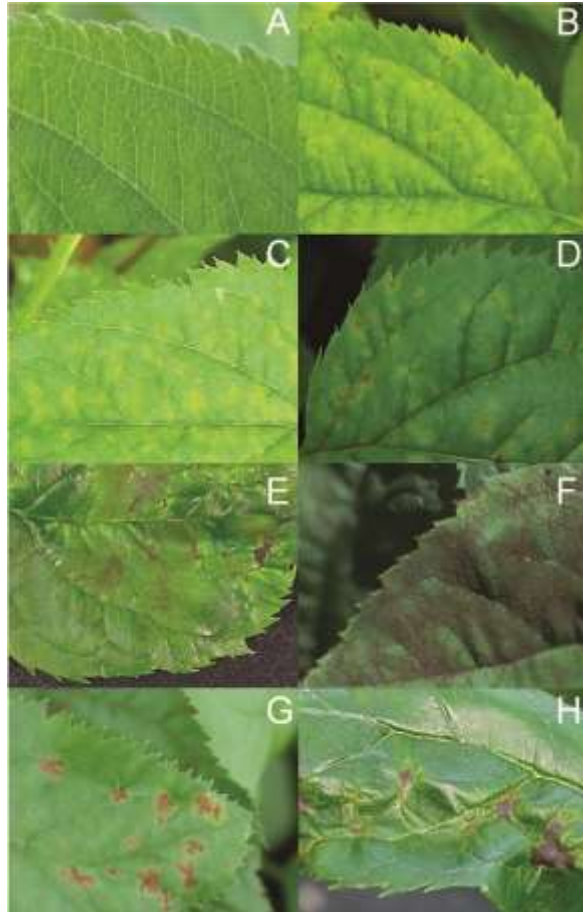
Kärntõvekindlus

Sort	R geen	<i>Venturia inaequalis</i> rassid							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Gala	-	V	V	V	V	V	V	V	V
Golden Delicious	Rvi1	V	V	V	V	V	V	R	V
TSR ₃₄ T ₁₅	Rvi2	R	V	V	R	R	R	R	R
Geneva	Rvi3	R	R	R	V	R	R	R	R
Slavjanin	Rvi5	R	R	R	R	V	R	R	R
Florina	Rvi6 + Rvi1	R	R	R	R	R	V	R	Ei tea
<i>M. floribunda</i> 821	Rvi6 + Rvi7	R	R	R	R	R	R	V	R
Dolgo	Rvi9	R	V	R	R	R	R	R	R
<i>M. Baccata jackii</i>	Rvi11	R	R	R	R	R	R	R	R

V- vastuvõtlik

R- resistentne

Õunapuu kärntõbi *Venturia inaequalis*

- I A- Haigusvaba
- I B- Resistentsus klass 1. Nööpnõela suurused täpid (Rvi₄; Rvi₅)
- I C- Resistentsus klass 2
- I D- Resistentsus klass 3a.
- I E- Resistentsus klass 3b.
- I F-Klass 4. Vastuvõtlik
- I G- Tähtjad nekrootilised laigud
- I H- Nekrootilised laigud

Kärntõvekindlus Eestis levinud vanadel sortidel

Sort	Kärntõvekindlus
Wealthy (Tartu roosõun)	Rvi2; Rvi8
Antonovka	Rvi10; Rvi17
Dolgo	Rvig

Eestis aretuses kasutatud kärntõve kindlad sordid

Sort	Kärntõve kindel vanem
Aiailu	Antonovka
Kaari	Antonovka
Lembitu	Whealty
Maimu	Whealty
Mõnu	Antonovka
Polli kaunitar	Antonovka
Rusikaõun	Antonovka + Whealty
Saku	Antonovka
Sidrunkollane taliõun	Antonovka
Sügisdessert	Antonovka + Whealty
Vahur	Antonovka

Eestis aretatud kärntõve kindlad sordid

I Väikeseviljalised

- I Ritika (Cortland x nr 23)

- I Ruti (Cortland x nr 23)

- I Kuku(Cortland x nr 23)

I Suureviljalised

- I Virve (Lobo x Remo (Rvi6))

- I Kalju (BM41497 (Rvi6) x vaba)

Sisse toodud kärntõve kidlad sordid

USA	Kanada	Läti	Valgevene	Venemaa
Liberty (Rvi6)	Novamac (Rvi6)	Dace (Rvi6)	Alesja (Rvi17)	Afrodita (Rvi6)
		Gita (Rvi6)		Bolotovskaja (Bolotovskoje (Rvi6))
				Imrus (Rvi6)
				Jubiljar (Rvi6)
				Kandil Orlovskij (Rvi6)
				Orlovim (Rvi5)
				Orlovski Pioneer (Rvi5)
				Pamjat Isajeva (Rvi5)
				Slavjanin (Rvi5)

Pilk tulevikku

- | Mitme kärntõve resistentsus geeniga sortide aretus
- | Paremate kãntõve resistentsus geenidega sortide aretus (Rvi11)

Tänan

Imrus 2021 a.